

НАЦИОНАЛНА СПОРТНА АКАДЕМИЯ
„ВАСИЛ ЛЕВСКИ“
Катедра „Водни спортове“

РЕЦЕНЗИЯ

на проф. Петър Александров Банков, доктор, на дисертационния труд на Румяна Йорданова Кръстева, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „Водни спортове“ на тема:

„Изследване на зависимостите между силовите възможности и плувните скорости при подготовката на плувци“ за присъждане на образователната и научна степен „Доктор“

по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (Методика на лечебната физкултура)“, професионално направление 7.6. Спорт

Научен ръководител: доц. Николай Изов, доктор

1. Биографични данни, образователна и професионална квалификация на кандидата

Румяна Йорданова Кръстева е родена на 21.02.1969 г. в гр. Пловдив. Последователно завършва: средно образование в ССУ „Васил Левски“, гр. Пловдив (1988); висше образование „Магистър“ – НСА „Васил Левски“ (1994 г.). Първа специалност – треньор по плуване, втора – учител по физическо възпитание.

Трудовата и професионална дейност включва: организатор по плуване в ОДЗ „Д-р Едгар Бороу“, гр. Пловдив (1993–1999); старши преподавател по физическо възпитание и спорт в Университета по хранителни технологии, гр. Пловдив (от 1999 г.).

Румяна Йорданова Кръстева се занимава активно и продължително с плуване от 1980 г. (в „Локомотив“, гр. Пловдив). Докторантът е многократен медалист, шампион и рекордьор по плуване на България. Участва в Балкански игри и в европейските първенства през 1985 г. в София и 1987 г. в Страсбург, където завоюва 8-о място в щафетата 4 x 200

м свободен стил. Румяна Йорданова Кръстева е рекордьор в дисциплините 50 и 100 м свободен стил през 1988 г., постижения, които са подобрили едва след 2010 г.

Докторантът притежава добра образователна, педагогическа и професионална подготовка по специалността „Плуване“. Това е основа за нейните възможности да участва в проектирането и провеждането на теоретични и научно-приложни изследвания в областта на плуването, един от първостепенните по значение спортове в страната.

2. Актуалност, структура и съдържание на дисертационния труд

Дисертационният труд на Румяна Кръстева на тема „Изследване на зависимостите между силовите възможности и плувните скорости при подготовката на плувци“ е актуален и има значение на алтернатива за оптимизиране на подготовката и постигането на високи резултати на плувци на национално и международно равнище.

Представеният за рецензиране дисертационен труд е разработен в 4 взаимосвързани глави в обем от 169 стандартни страници. Включва: 47 таблици, 19 фигури, ползвани литературни и интернет източници – 145. От тях на кирилица – 96, на латиница – 39.

Целта на изследването е „да се анализират зависимостите между силовите характеристики и други двигателни качества със скоростта на плуване в подготовката на подрастващи плувци“. За изпълнението на целта са формулирани в логическа последователност 5 изследователски задачи.

Контингентът на изследваните лица за 3 години (2003–2005 г.) е 34 момичета (45,9%) и 40 момчета (54,1%), представени по възраст; броят на изследванията (структурно разпределение); основният стил на плуване (кроул, делфин, гръб, бруст); приложени батерии от тестовите: антропометрични показатели (5); функционални показатели (4); силови показатели (4); показатели за гъвкавост (3); плувни тестове (6) – общо 22 показателя. В тази втора част на труда би следвало да: бъде проектиран структурно-функционален модел на изследването: да се обосноват

аргументирано качествено-количествени параметри на предмета, обекта и субекта на изследването; се прилагат други научни методи на изследване.

В глава първа на труда докторантът успешно, професионално, с изразена позиция проучва и анализира основни аспекти и фактори, които влияят на формирането и развитието на многогодишната спортна подготовка на подрастващи плувци, вкл. научната продукция на изявени научни работници и специалисти относно определяне на биологичното развитие; възрастовите особености; спецификата на морфофункционалните показатели; етапите на подготовка (структурата на многогодишната подготовка на плувци); начална спортна подготовка; спортно усъвършенстване; спортна специализация; достигане на спортно майсторство; педагогически контрол на подготовката.

Докторантът формулира обобщението, че „много автори са насочили своите усилия за разкриването на многообразието от фактори, обуславящи реализацията на спортния резултат, в т.ч. последователността на изграждане на двигателните качества съобразно възрастовите периоди на развитие”. Целесъобразно би било да се направи по-добре структуриран, в детайли анализ на теоретичните и научно-приложните изследвания по темата на дисертационния труд.

В глава трета на дисертационния труд докторантът представя синтезирана, съпоставена и интерпретирана информация за резултатите от изследването за три години (2003–2005). Особено внимание е отделено на: характеристиките на изследваните показатели по пол през изследвания период (табл. 9, 10, 11); силовите показатели (фиг. 1, 2) – за момичета и момчета; функционалните показатели за двата периода (за двата пола); състоянието на показателите за скорост от плувните тестове за двата пола; показателите за гъвкавост и др.

На табл. 12, 13 е представена информация за характеристиките на анализирания променливи (по 22 показателя) за момичета и момчета – плувци. Интерес представляват: направената характеристика на основните показатели в зависимост от плувните стилове (кроул, делфин, гръб, брест); в зависимост от ръста, теглото ТМ%, АТМ% (за двата пола); анализът на функционалните показатели: „мощност на работното усилие” и „кислородна консумация”; изследването на взаимовръзки между силовите

характеристики и скоростта на плуване – стилове кроул, делфин, гръб, бруст; корелационните зависимости между силовите характеристики и скоростта на плуване на тестовите по бързина на основните стилове; изследването на взаимовръзки между анализираните показатели и др.

Сравнително големият брой на изследваните показатели, както и приложението на комплекс от статистически методи прави невъзможно в рамките на обема на дисертационния труд да бъде детайлизиран анализът на взаимовръзките между показателите.

По темата на дисертационния труд докторантът има четири самостоятелни публикации, които са доказателство за апробация на резултатите от изследванията. Те отразяват анализи на влиянието на силовите възможности (показатели) върху плувните скорости (бързината) при подрастващи плувци (по пол); съотношението между телесните мазнини и активната телесна маса и влиянието на спортния резултат върху плувци и др.

По-голямата част от констатираните несъвършенства и пропуски, както и направените препоръки на вътрешната защита на труда (от рецензентите доц. Лазар Каменов, доктор, и доц. Димка Несторова, доктор) са отстранени и коригирани.

Изводите, препоръките и приносите са в съответствие с поставените цел и задачи.

Авторефератът представя логично, синтезирано и прецизно структурата и съдържанието на дисертационния труд.

Въпрос към Румяна Кръстева: „След 2006 г. има ли информация за проведени национални и международни теоретични и научно-приложни изследвания в областта на формирането и развитието на силовите възможности във взаимовръзка с плувните скорости на подрастващи плувци”?

3. Приноси на дисертационния труд

1. Проектирано и проведено е научно-приложно изследване на основни зависимости между силовите възможности и плувните скорости при подготовката на подрастващи плувци – момичета и момчета.

2. Чрез приложение на комплекс от тестове (антропометрични, функционални, силови, за гъвкавост, за плувните тестове и показатели) са установени специфични характеристики на взаимовръзки между изследваните показатели за пол, ръст, тегло, ТМ%, АТМ% със съответни променливи за основните плувни стилове (кроул, делфин, гръб, бруст), вкл. корелационни зависимости между скоростта, издръжливостта и гъвкавостта при плуване – по пол и възраст на участниците.
3. Представени са нови знания за възможностите за оптимизиране на тренировъчния процес на подрастващи плувци с предназначение повишаване на квалификацията на тренъори по плуване в системата на Българската федерация по плувни спортове.

4. Заключение

Процедурата по подготовката, разработването и представянето на дисертационния труд за публична защита са в съответствие и на основание на чл. 12, ал. 5 от Закона за развитие на академичния състав на Република България (ЗРАСРБ), във връзка с чл. 28, ал. 2 на Правилника за приложение на ЗРАСРБ, във връзка с чл. 46, ал. 2 от Наредбата за придобиване на образователната и научна степен „Доктор” на НСА „Васил Левски”.

Въз основа на гореизложеното имам основание с увереност да предложа на членовете на Научното жури да оценят положително качествата на дисертационния труд на тема „Изследване на зависимостите между силовите възможности и плувните скорости при подготовката на плувци“. Да присъдят на Румяна Йорданова Кръстева образователната и научна степен „Доктор” по научната специалност „Теория и методика на физическото възпитание и спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната физкултура)”.
Професионално направление 7.6. Спорт.

6.03.2015 г.
София

Рецензент:
(проф. Петър Александров Банков, доктор)